

I gjengivelser av merker kan man stundom finde et hakk benyttet til at markere bakkanten, mens forkanten er retlinjet; men saadanne gjengivelser synes som regel at bero paa en forveksling av forkant og bakkant. Naar merker leilighetsvis kan findes gjengit uten hakk eller utböining til markering av forkant eller bakkant synes gjengivelsen som regel at være ufuldstændig. Hvis merkeavklippet imidlertid er forsynet med paaskrift om hvad der betegner venstre og hvad höire öre samt om forkant og bakkant er jo selvfølgelig anvendelse av hakk eller utböining til markering derav overflödig. Men den traditionelle fremgangsmaate i denne henseende kan da sammenfattes i følgende regel: i Finmarken, Tromsö amt og Salten samt i Torne og Lule lappmarker anvendes et hakk i forkant; i Helgeland, i Pite lappmark og i Västerbottens län en utböining i forkant; i Tröndelagen og i Jämtlands län en utböining i bakkant.

Inden det söndenfjeldske tamrenhold i Norge brukes de forskjellige metoder iflæng. Ved avbildning av saue-(faare-)merker synes en saadan avbildning av det hele örepar overet ikke nogenstedes at være i bruk.

²⁴/₃ 1917.

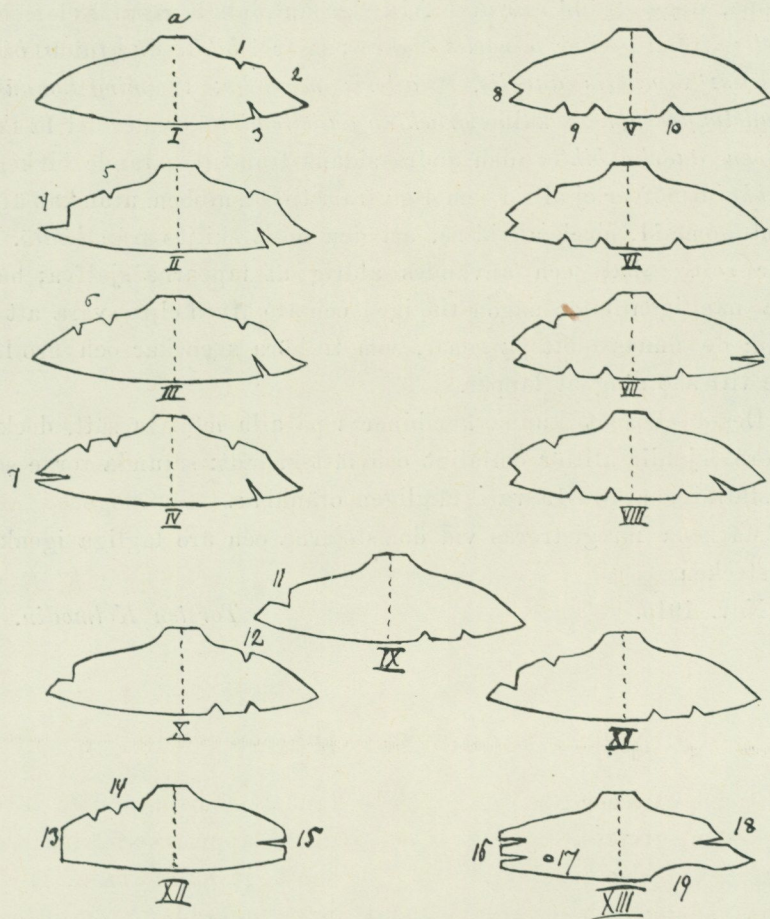
K. N.

Några renmärken från Sorsele.

Öronen framställas utklippta i dubbelvikt papper eller näfver, som sedan utvikes, hvarvid i de sydliga lappmarkerna framsidan markeras af den lilla snibben *a* och de bägge halfvorna således be-teckna vänster- och högeröronen, tänkta såsom sedda uppifrån; sedan inklippes märkningen. De streckade linjerna på teckningen sid. 29 ange vikningen.

Nr. I—IV äro prof på märken som begagnas af en släkt, spridd i Arjeplog och Sorsele; I benämnes inom slakten »lillmärket» och torde utgöra grundformen i denna serie; III innehafves af en farfars syster till ägaren af I, nr II af dennas dotter och IV af hennes

dotterdotter. Nr. V—VIII äro från en släkt i Sorsele; V äges nu af en ung gosse, som ärft det efter sin mormors mor; hans mormor innehar nr VI, hans morbror VII, hans mor VIII. Nr. IX—XI tillhöra en släkt i Tärna och Sorsele, resp. far, son och dotter.

Märkena ärfvas sålunda inom släkten — eller säljas — och förändringar göras genom tillägg av något nytt element, hvilket kallas *ierats* »afbräck». — XII och XIII äro hopfantiserade och afsedda att visa några snitt som icke ingå i de anförda märkena.

I själfva örsnibbarna inskäras följande märkeselement: 2 *skeunje*, 4 *gruehkki*, 7 *sluöptje* »klyfvare», 8 *skärjäh* »sax», 13 *nahppe*, 16 *tjäältta*;

genom klyfning kunna ytterligare åstadkommas 15 *nahpen tjerra tjäläst* (af *tjälästit* »rista upp») och 18 *skeunjen tjerra tjäläst*. Öfriga tillsatser äro 1 *bihttä* »bit, stycke», 3 *sarki* och 19 *gürra* »svaga, svacka (i berg)»; två *bihtäk* bredvid hvarandra bilda 6 *aiteris* eller *rairalis* »trappa, stega», tre 14 *rairalis*. Alltefter sin plats benämnas elementen *åudelis* »främre» eller *mingēlis* »bakre»; så är 1 *bihttä åudelis*, 10 *bihttä mingēlis*; 6 *aiteris åudelis*, 9 *aiteris mingēlis*; 19 *mingēlis gürra*; 4 *åudelis gruehkki*; 5 kallas *gruehken åudelte bihttä*, under det 12 heter *muppen åudelte bihttä* »den andra sidans framtill varande bit». En *gruehkki* behöfver ej alltid som 4 gå fram till örsnibben, utan kan äfven se ut som 11, dock alltid så, att den noga skiljes från *bihttä*. 17 heter *rai'kē* »hål» och användes aldrig af lapparna själfva; hålen växa nämligen efter någon tid igen och äro äfven eljes svåra att urskilja; de finnas blott på renar, som tillhöra svenskar och äro lämnade till skötning åt lappar.

Dessa element kunna kombineras på alla möjliga sätt, dock så att örat ej blir alltför ömtåligt och lättskadadt; sålunda torde sammanställningen 18—19 vara tämligen otänkbar.

Märkena inregistreras vid domstolarna och äro lagliga igenkänningstecken.

Nov. 1915.

Torsten Kolmodin.